

Izhaja ob 4 zjutraj.
Stane celoletno . . . 240 K
mesečno 20 .
za inozemstvo . . . 600 .
—
Oglasi za vsak mm višine
stolpca (58 mm) . . 2 K
mali oglasi do 30 mm
stolpca (58 mm) . . 1 .

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Uredništvo:
Miklošičeva cesta št. 16/2
Telefon št. 72.
Upravištvo:
Prešernova ulica št. 6A
Telefon št. 36.
—
Račun kr. pošt. ček. urada
št. 11.842.

Ljubljana, 24. novembra.

V radikalskem klubu v Beogradu so danes doživeli fronderji, ki jih vodijo ambiciozni ministrski kandidati, popoln poraz. Ministrski predsednik Pašić je dobil po burni debati soglasno zaupnico in proste roke za pogajanja z demokrati. Takoj po seji svojega kluba se je sestal z Ljubo Davidovičem in se je nato napotil v dvor, da poroča kralju. Po razgovoru z vladarjem je sklical ministrski svet, ki je na njegov predlog sklenil, da vlada ne bo podala demisijske. Kriza torej ni, navzlic tistim, ki vedno slišijo travo razpeto ter so še danes opoldne vedeli, da je kralj sprejel demisijsko vlado.

To je zunanja slika. Na znotraj je vprašanje mnogo težavnejše. Res je radikalska fronda podlegla, toda gotovo je, da se cela radikalska stranka v koaliciji z demokrati ne počuti dobro. Ona ima predsednika vlade, ministra inostranskih del, ima ministra pravde in saobraćaja, ona ima (kako žalostno, da moramo to reči!) predsednika Državnega Saveta in Kasacije, predsednika Zakonodavnega odbora in najvažnejših odsekov, vsi uradniki — Srbi v ministrstvu zunanjih zadev in pravde so radikali, 90%, in na najvažnejših mestih ministrstva financ in trgovine, so radikali. Z eno besedo: administracija države je v rokah strastnih strankarjev — radikalov, ki jim uradništvo ni življenjski poklic. In vendar: radikali niso zadovoljni. Ako demokrati minister pod strašno pezo nezadovoljstva dirne ob nesposobnosti, za njim stoji front radikalne stranke.

Kdor pozna vse težave naše uprave in vidi, kako trpi misel državnega in narodnega edinstva radi pogreška te uprave, ta še bo spoznal dalekosežnost historične naloge demokratske stranke: Za ustavo in njeno izvedbo z organizacijskimi zakoni treba prinesiti reformo činovništva in capite et in membris. Sisifovo delo izgleda to in teta imeti dobre živce, da se ne ubije in ne izgubi v mreži intrig vseh onih, ki so zainteresirani, da ostane, kakor je bilo. Treba, da hodi neprestano po pomoč v svojo shrambo narodnega idealizma, da ne opeša, kdor med dvema ognjenima vrši težavno delo. Premnogi so že omagali pod kamenjem, ki je nanje letelo od doma, in pred zidom partizanstva in nevednosti. Oseba Svetozarja Pribičevića je glavna tarča vsprotnikov.

Dasi vsak poznavalec razmer v, da je vzrok radikalne te gonje tak, da bi na strani Pribičevića moralo stati vse, kar trpi pod gnjilobo činovniškega partizanstva, hitijo z vseh strani vsi opozicijski elementi na pomoč, da se zruši Pribičević. Tudi oni iz Hrvatske in Slovenije, ki na svoji koži, v vseh udihi čutijo nezmožnost tega činovniškega sistema.

Izbruh formalne krize je danes preprečen. Ostala koalicija, vsaj drugoga izgleda ni. Patriotizem demokratske stranke bo poskrbel, da se pogajanja ne razbijejo. A vera v možnost trajnega sodelovanja je globoko omamlana. Lek morejo prinesiti samo volitive. Sanacija činovništva in posredno tudi budžeta je nemožna v koaliciji, kjer ena velika stranka vsakega uradnika gleda le z očesom strankarske sebičnosti. Postajenačelnik, ki je zakrivil te dni na južni progi veliko železniško nesrečo, se cinično izgovarja, da on ni bil poslan, da dela službo, ampak da dela za »partijo!« Visoki uradniki, naslanjajoč se na stranko, pasivno reslistirajo demokratskim in drugim neradikalnim ministrom.

Prvi izbori so prinesli gotovost narodnega jedinstva. Drugi morajo prinesiti čistost uprave. Ni dvoma, da nam bo prihodnje leto prineslo volitive in s tem jugoslovanskim državljanom priliko, da s kroglico poveže, kaj hočejo. Slovenci smo izšli leta 1920, razbiti v šest strank, in še nove se nam obetajo. In vendar vidi vsakdo, ki ni slep, da veliki boj za sanacijo uprave, more izvojevati le ena stranka v državi, in to je demokratska. Seveda ne z 90 mandati: Izvojevati ga more, ako se okrepi. Pri tem morajo tudi Slovenci videti, da so oni ravnotako zainteresirani in da cepljene moči so mrtve.

OBNOVITEV DIPLOMATIČNIH STIKOV Z NIZOZEMSKO.

Beograd, 24. novembra. (Izv.) Ministrski svet je danes sklenil obnoviti diplomatske stike z Nizozemsko, ker je incident, ki je lani leto povzročil prekinitve odnošajev med obeh državam poravnal.

Pred rekonstrukcijo vlade

PAŠIĆEVA ZMAGA V RADIKALSKEM KLUBU. — NERESNIČNE VESTI O VLADINI DEMISIJI. — VLADA OSTANE, NEKATERI MINISTRI SE IZMENJAJO.

Beograd, 24. novembra. (Izv.) Danes dopoldne se je sestal plenum radikalnega kluba na sejo, ki naj bi prinesla definitivni zaključek o stališču kluba napram sedanji politični situaciji. Seja je bila mestoma jako burna. Prišlo je do resnih spopadov med frondo ministrskih kandidatov, ki je dokazovala nemožnost nadaljnega obstoja sedanje koalicije in strujo treznejših elementov, ki so povdarjali, da ni drugega izhoda iz situacije nego sporazum z demokrati in ohranitev sedanje koalicije. V debati so govorili Velizar Janković, Miša Trifunović, Ljuba Jovanović, Laza Marković, Milan Srskić in drugi.

Izjava ministrskega preds. Pašića.

Končno je povzel besedo ministrski predsednik Pašić. Odkrito je izjavil, da smatra v državnem interesu ohranitev sedanje koalicije za potrebno in da bi on, ako bi radikalski klub se odločil za prelom z demokrati, ne mogel več sodelovati pri državnih poslih pa tudi ne v vodstvu stranke. Pašićeva izjava je napravila globok vtis. Pokazalo se je takoj, da ima za seboj ogromno večino kluba. Fronda se je povsem umaknila, in klub je končno soglasno sprejel resolucijo, ki izreka popolno zaupanje ministrskemu predsedniku ter mu glede pogajanj z demokrati in ostalimi grupami koalicije daje povsem proste roke.

Konferenca med Pašićem in Davidovičem.

Neposredno po seji radikalnega kluba se je g. Pašić sestal z Ljubo Davidovičem, predsednikom demokratskega kluba. Informiral ga je o novi situaciji in povdarjal, da smatra za potrebno, čim prej razčistiti položaj in izgladiti težkoče. Izrazil je željo, da bi se razgovori za rekonstrukcijo kabineta čim prej dovršili. G. Davidović je povdaril, da smatra demokratski klub čim skorajšnje razčiščenje situacije za nujno potrebno, ker se sklicanje parlamenta ne sme več odlašati.

Pašić pri kralju.

Po konferenci z g. Davidovičem je odšel g. Pašić okrog 1 ure v dvor, kjer ga je kralj sprejel v avdienci. Pašić je vladarja informiral o političnem položaju ter izrazil mnenje, da je v skladu sklepa radikalnega kluba postala demisijska vlada nepotrebna, zlasti ker upa, da se bo mogel v najkrajšem času doseči sporazum glede rekonstrukcije kabineta. Kralj je

vzel Pašićevo poročilo na znanje ter je odobril stališče ministrskega predsednika.

Seja ministrskega sveta.

Ob 5. uri popoldne se je sestal ministrski svet. G. Pašić je podal poročilo o položaju. Naglasil je, da obstajajo težkoče v vladi, ki se pa ne tičejo koalicije, ker je jasno, da morajo stranke, ki so sedaj združene v večini, nadaljevati skupno delo. Razčistiti bo le nekatera osebna vprašanja. Pašić je šaljivo pristavil: »Naši menijo, da nam oba Marka (Trifunović in Gjurčić) nista potrebna.« Zato je predložil:

Vlada ne poda ostavke. Osebna vprašanja naj se uredijo v medsebojnem sporazumu. V debati, ki je sledila poročilu ministrskega predsednika, se je povdarjala potreba nadaljnega obstoja koalicije in se je izrazila želja, da se potrebni razgovori glede rekonstrukcije kabineta čim najbolj pospešijo.

Stališče demokratskega kluba.

Dopoldne se je sestal glavni odbor demokratske stranke, ki je po daljši razpravi o položaju sklenil, da demokratska stranka navzlic dogodkom zadnjih dni pristaja na nadaljni sporazum z radikali ter je, kakor do sedaj, pripravljena razpravljati z njimi in z ostalimi skupinami koalicije o rekonstrukciji kabineta, vstrajajoč pri načelih, ki jih je glavni odbor v tem oziru že opetovano odobril. Za jutri dopoldne je sklical plenum demokratskega kluba.

PRIBIČEVIĆ PRI KRALJU.

Beograd, 24. novembra. Minister za notranje stvari Svetozar Pribičević je bil večeraj sprejet od kralja v avdienci. Poročal je o političnem položaju in o javni varnosti v državi. Ob tej priliki je predložil kralju tudi nekaj izjav v podpis. Zatem je posetil min. predsednika Pašića, pri katerem se je mudil nad pol ure. Minister Pribičević je odpotoval v Zagreb.

Zagreb, 24. novembra. (Izv.) Notranji minister Pribičević se je nocoj vrnil v Beograd.

RADIČEV ODPOSLANEC V BEOGRADU

Beograd, 24. novembra. Semkaj je dopel poslanec Hrvatske republikanske seljaške stranke dr. Basariček, ki se je posvetoval z voditelji demokratskega in radikalnega kluba.

Nova devizna uredba

Beograd, 24. novembra. (Izv.) Ministrski svet je danes po referatu finančnega ministra odobril novo devizno uredbu. Pri filijalkah Narodne banke bodo posebni odbori cenzurirali predloge za uvoz gotovih kategorij blaga, glede katerih bo predpisano, da morajo uvozniki na carinarnicah predložiti potrdilo o pokrfitju devize. Centralni odbor v Beogradu bo določal, katere kategorije importnega

blaga morajo imeti omejena potrdila. Ta odbor bo imel na razpolago tudi vse valute, da bo mogel z njimi regulirati našo denarno politiko. Centralni odbor v Beogradu bo obstojal iz enega zastopnika finančnega in trgovinskega ministrstva ter Narodne banke, več strokovnjakov iz Beograda, po dveh strokovnjakih iz Zagreba in Ljubljane ter enega iz Sarajeva. Uredba bo že prihodnje dni razglašena.

Sabotaža draginjske in stanovanjske uredbe

Beograd, 24. novembra. (Izv.) Danes popoldne se je vršila seja socialno-političnega odbora zakonodavnega odbora, na kateri bi se imela vršiti razprava o novem zakonu o javni pomoči, v katerem se nahaja med drugim tudi stanovanjska in draginjska naredba. Radikale so razpravo sabotirali s tem, da so izjavili, da morajo predlog šele proučiti ter so se odstranili. Vse druge stranke so to postopanje odločno obojevale, ker se predlog nahaja že 14 dni na dnevnem redu in ga je minister za socialno politiko povrh pred več dnevi še posebej izročil vsem klubom, da ga preštudirajo. Postopanje radikalcev je dalo tudi povod incidentu v današnjem ministrskem svetu, kjer je minister pravde Gjurčić ugovarjal stanovanjski in draginjski naredbi, češ, da bi moral kot minister pravde vedeti za njene določbe, pa mu nič znano ni. Minister za socialno politiko je ugotovil, da so se ankete o obeh naredbah udeležili delegati ministra pravde, ki so sodelovali tudi pri sestavi in definitivni redakciji predloga. Ugovor ministra pravde je torej popolnoma neutemeljen. Minister Kukovec je povdarjal, da je nedopustno, da bi člani vladine koalicije sabotirali zakon, ki je

v socialno-političnem oziru eminentne važnosti.

ZOPETNE NERESNIČNE VESTI O KRALJEVI POROKI.

Beograd, 24. novembra. (Izv.) Presbiterio dementira s pooblastilom zunanjega ministrstva vest »Epoke« o predstojeli ženitvi kralja Aleksandra.

POS LANIK DR. VOŠNJAK PRI KRALJU.

Beograd, 24. novembra. (Izv.) Naš poslanik v Pragi, dr. Vošnjak, je bil sprejet danes od kralja v avdienci.

GENERAL MAJSTER PRI PAŠIĆU.

Beograd, 24. novembra. Ministrski predsednik Pašić je sprejel danes generala Majstra, ki je poročal o razmejitvi napram Italiji v Sloveniji, nato pa je sprejel našega poslanika v Bukarešti dr. Orlak-Antića.

PERZIJSKI POS LANIK NA NAŠEM DVORU.

Beograd, 24. novembra. (Izv.) Ker je dobila perzijska vlada agrement za poslanika na našem dvoru, je perzijski šah imenoval za svojega polnomočnega ministra v Beogradu Alija Akbarkana, ki je že na potu in izroči kralju Aleksandru svoja poveljsna pisma dne 26. novembra.

Ustanovitev delavske zbornice v Ljubljani

MINISTRSTVO IMENOVALO PRVE ČLANE

Beograd, 24. novembra. (Izv.) Minister za socialno politiko je imenoval 50 članov nove delavske zbornice v Ljubljani. Glavna naloga imenovanih članov bo pripraviti volilni red, ki naj omogoči delavstvu, da pošlje v svobodni volitvi izbrane zastopnike v zbornico, katere to imela nalogo, štiti interese delavnega ljudstva.

Ker se politične stranke niso mogle sporazumeti glede oseb in števila kandidatov, je bilo ministrstvo prisorano, po predlogu pokrajinske uprave samo izbrati prve člane ljubljanske delavske zbornice. Pri tem je postopalo po načelu, da

so v zbornici zastopane po možnosti vse strokovne organizacije v razmerju njihove moči in tudi vsi važnejši inustrijski kraji zbornicega področja. Da se zagotovi delavskost zbornice se je ministrstvo odločilo, imenovati večino pripadnikov ene stranke in je zato imenovalo 26 prisadov socialnodemokratske stranke, ki je po svoji organizaciji in po svojem delu med delavstvom daleko najmočnejša. Ostali mandati so razdeljeni na pripadnike drugih strank.

Delavska zbornica se bo v najkrajšem času sestala.

Italijanski strah pred jugoslavijo

Washington, 24. novembra. Odposlantstva velesil so na večerajšnji dopoldanski seji razpravljala o vprašanju razorožitve na kopnem. Francoski ministrski predsednik Briand je energično in odločno zavzel stališče proti podrobnemu razpravljanju tega vprašanja, pri čemer je izjavil, da sme Francija, ki mora brezdvomno odvrniti vse nevarnosti, znižati število svoje vojske le tedaj, ako bi vse druge države

prevzele z njo vse nevarnosti. Italijanski delegat Schanzer je zahteval pomirljive izjave od strani Jugoslavije. Končno se je to vprašanje odstopilo odseku z nalogo, naj o tem poroča razorožitvenemu odseku. Odposlantstva so dalje sklenila, stvoriti tri pododseke, ki naj proučijo šest točk glede kontrole novih vojnih metod, ki je na programu.

Posvetovanje male antante o vzdrževanju Karla

Beograd, 24. novembra. (Izv.) Današnja »Politika« javlja, da so imele države Male antante povodom sklepa veleposlaniške konference glede vzdrževanja kralja Karla in njegove družine skupna posvetovanja o stališču, ki naj ga zavza-

mejo napram tej zahtevi. Pogajanja so se vršila skladno s pogoji, pod katerimi bi bila Mala antanta pripravljena izplačevati del apanaža. Ravno zaradi tega vprašanja se tudi mudita v Beogradu naša poslanika v Bukarešti in Pragi.

Razkrita zarota proti dr. Benešu

Praga, 24. novembra. (Izv.) Policijsko ravnanje v Bratislavi je odredilo aretacijo 19letnega uradnika Vinčeta Kaiserja, sina tajnika madžarske kršćansko-socialne stranke Julija Kaiserja, ki je poveril 20.000 K. Pri zaslišanju je izjavil, da je denar poveril samo zato, da si je nabavil dinamit. Nameraval je ubiti ministrskega predsednika dr. Beneša, ministra za Slovaško dr. Měšuro in policijskega predsednika v Bratislavi. Kaiser, mati, oče in bratje in sestre so bili vsi aretirani.

Vladna kriza na Madžarskem

Težkoče nove Bethlenove vlade.

Budimpešta, 24. novembra. (Izv.) Ministrski predsednik grof Bethlen se je vrnil z dopusta in bo pričel takoj pogajanja glede sestave nove vladne večine. Agrarna stranka mu je zagotovljena, do čim mu bo Andrássyjeva stranka najbrže skušala delati neprilike. Nedvomno pa mu bo del te stranke odšel podpora in potem izstopil iz kluba.

Budimpešta, 24. novembra. (Izv.) Grof Bethlen je bil danes opoldne sprejet od guvernerja Horthyja, ki mu je osebno poveril sestavo nove vlade. Pogajanja s strankami so se pričela danes zvečer. Novi kabinet se predstavi parlamentu najbrže v torek ali sredo. Najbrže bo Szabova agrarna stranka izstopila iz vladne večine. Grof Apponyi se še vedno trudi, da bi ustvaril legitimistično večino. Dosedaj ima na svoji strani 70 do 80 poslancev.

Dunajska borza zopet odorta

Kriza v borznem vodstvu.

Dunaj, 24. novembra. (Izv.) Danes je bil predsednik dunajske borzne zbornice sprejet od trgovinskega ministra, ki mu je izjavil, da bo trgovina z devizami in valutami zopet poverjena devizni centrali, ako se borza ne odpre takoj.

Dunaj, 24. novembra. (Izv.) Predsedstvo borzne zbornice je danes demisioniralo. Istočasno je bilo sklenjeno, da se vrši jutri normalno borzno zborovanje.

Bruselj, 24. novembra. Izvrševalni odbor druge internacionale je odklonil prošnjo boljševikov za pomoč za gladuho Rusijo.

Boji v Ukrajini

Dunaj, 24. novembra. Ukrajinski tiskovni urad javlja iz Lvova: Ukrajinska vstaja proti boljševikom je sedaj razširjena po vseh gubernijah Ukrajine, ki so na desnem bregu Dnjepra. Operacije ukrajinske vstaške vojske, ki ima zasedena najvažnejša mesta in železniška križišča, so izpodkopale temelj sovjetske moči v Ukrajini na desnem bregu. Premagani ostanki rdečih čet uhajajo k vstajem, ali se pa skrivajo v gozdovih. Komunistični uradniki zapuščajo svoja mesta ter beže na vse strani. (Opozarjamo na to, da je vest iz ukrajinskega vira, ki se je izkazal doslej kot skrajno nezanesljiv in tendenciozen. Zato je treba tudi ta poročila sprejeti z veliko rezervno. — Ured.)

POKRET ZA UJEDINJENJE VSEH INTERNACIONAL.

Bruselj, 24. novembra. Izvrševalni odbor druge internacionale je pod predsedstvom Vandervelda sprejel resolucijo, po kateri naj se skliče mednarodna socialistična konferenca v to svrhu, da bi vzpostavila edinstvo internacional in ki naj deluje za razorožitve Evrope ter za utrditev miru.

SVETOVNA TRGOVSKA IN FINANČNA KONFERENCA.

Pariz, 24. novembra. (Izv.) »Matin« poroča iz Washingtona, da bodo Zedinjene države, ako se posreči sedanja razorožitvena konferenca, iskale pozneje mednarodno trgovinsko in finančno konferenco, ki se bo bavila predvsem z meničnimi kurzi, obnovitvenim vprašanjem in splošnim položajem svetovne trgovine.

STINNESOVO POTOVANJE V LONDON

Berlin, 23. novembra. V davčnem odseku državnega zbora je izjavil državni kancelar dr. Wirth, da je Stinnesovo potovanje v London potovanje privatne osebe, na katero vlada seveda nima nobenega vpliva.

London, 24. novembra. (Izv.) »Manchester Guardian« javlja, da bo Hugo Stinnes sprejet od ministrskega predsednika Lloydja Georgea. Angleška javnost z izrednim zanimanjem zasleduje vesti o Stinnesovem bivanju v Londonu.

NADALJEVANJE POBOJEV V BELFASTU.

Belfast, 24. novembra. Nemiri so se tudi sinoči nadaljevali. Tri osebe so bile po strelhi usmrčene. Organizirani jih je parjanjih.

Zadoščenje obrekovanemu uradniku

POKRAJINSKA UPRAVA O IZIDU O ZADEVI DRJA. PIRKMAIERJA.

Predsedstvo pokrajinske uprave je obnem razposlalo uredništvu časopisov »Jutro«, »Slov. Narod«, »Jugoslavija«, »Slovenec«, »Napreje«, »Novi čas«, »Strazha« in »Tabor« sledeče poročilo:

Pred nekaj časa so različni časopisi, osobito dnevniki »Jugoslavija« opanašali vladnemu tajniku dr. Otonu Pirkmaierju, vodji okrajnega glavarstva v Ptuj, težke očitke glede njegovega službenega delovanja.

Polzvedbe, ki jih je odredilo predsedstvo pokrajinske uprave in ki so se izvršile z vso natančnostjo, so glede konkretnih očitkov, ki jih je objavila »Jugoslavija« v izdaji z dne 16. septembra 1921 sledeče ugotovile:

a) Glede očitka, da si je dr. Pirkmaier kratkoma polastil pohištvo za 6 sob in taborišča v Strnišču se je uradno dognalo, da je imenovan na podlagi pismenega naročila poverjenika za javna dela in obrt pri bivši Narodni vladi SHS inž. Remca z dne 13. decembra 1918 dal prepeljati nekaj za okrajno glavarstvo uporabljivega pohištva iz Strnišča na okrajno glavarstvo Ptuj. Vse to pohištvo, ki je nameščeno v uradnih prostorih okrajnega glavarstva ter v eni mali sobi za tuje v uradnem stanovanju okrajnega glavarja, je točno vpisano v uradnem inventarju tega glavarstva.

b) Glede očitka, da je »izginila« pri gospodarskem uradu okrajnega glavarstva v Ptuj glavna računska knjiga, v kateri so bili zabeleženi ogromni izdatki »brez navedbe predmeta« in je isto zahteval pri zadnji reviziji g. dvorni svetnik Kremenček, a je »seveda ni dobil«, se ugotavlja, da je izvršil imenovan dvorni svetnik že meseca junija 1921 po naročilu bivšega predsedstva deželne vlade revizijo administrativnega poslovanja okrajnega glavarstva ptujkega, ki je imela tako ugoden uspeh, da je predsedstvo deželne vlade izreklo dr. Pirkmaierju za njegovo vzorno urejenost urada po prevratu in sedanje energično vodstvo kakor tudi za korektno in stvarno delovanje svoje popolno priznanje in zahvalo. Vse knjige in sezname, ki jih je imenovan funkcionar pri uradni reviziji zahteval, so se mu v roku v pregled predložili. Pri reviziji gospodarskega urada okrajnega glavarstva, ki se je pred kratkim izvršila po posebnem strokovnem organu, se je ugotovilo, da je imel gospodarski urad tega glavarstva za svoje poslovanje več računskih knjig, ne pa samo ene. Vse te knjige so enake važnosti, ki so v njih zabeleženi izdatki in prejemki gospodarskega urada na ta način, da je iz njih jasno razvideti, zakaj so bili posamezni zneski prejeti ali izdani. Od vseh teh knjig ni nikdar izginila kaka knjiga.

c) Glede očitka, da je »dr. Pirkmaier poslal« v začetku 1919 dva vagona spirita, last vojnega erarja (Industriegruppe Pettau) v Gradec na naslov Wagwerglas Nachfolger, Graz, Griesplatz, ter da je ta spirit bil deklariran kot most, se je uradno ugotovilo, da tvrdke Wagwerglas Nachfolger, Graz, Griesplatz, ali kake druge slične so glasele trdke v Gradcu ni in je tudi leta 1919 ni bilo, ter da niti dr. Pirkmaier, niti gospodarski urad okrajnega glavarstva v Ptuj ni nikakor ter v nobenem oziru prizadet z namišljeno prodajo spirita v Gradcu. Pač pa se je po zaslišanju bivših članov Narodnega sveta v Ptuj ugotovilo, da je Narodni svet v Ptuj ob prevratu zasegel kot demobilizacijsko blago večjo množino spirita in rumu (okroglo 1000 hl). Velik del tega blaga se je odposlal v Ljubljano, ostanek pa se je razprodal odtim potom na licu mesta. Med kupci spirita je bil tudi neki trgovec v Ptuj, ki priznava, da je kupil tedaj kakih 200 hl spirita, katerega je za svoj lastni račun po večini prodal v Gradcu na naslov Landeseinkaufsstelle Gradec in ga tedaj tudi deklariral kot vino. Po zapisih železniške postaje v Ptuj se je ugotovilo, da sta bila ta dva vozovna naklada spirita deklarirana kot vino, odposlana dne 16. januarja 1919 na navedeni naslov Gradec. Da je ta trgovec prodal spirit v Gradcu, o tem takrat po izjavi članov Narodnega sveta ni bil poučen niti Narodni svet, še manj pa okrajno glavarstvo. Dotični trgovec ni bil niti z dr. Pirkmaierjem niti z gospodarskim uradom okrajnega glavarstva niti posredno niti neposredno nikdar v kakršni zvezi.

d) Očitilo se je tudi, da je bil dr. Pirkmaier pred bivš. Avstrijo neposredno »prired polomom zaradi poverbe suspendiran od službe« in se je proti njemu »vedla disciplinarna preiskava« ter da je takratni okrajni glavar v Ptuj Netolizka, ki je dobil ta nalog od namestništva v Gradcu napel vse sile, da prepreči to preiskavo, ker je bašle tudi bil zapleten v »umazano afero Pirkmaierja«, katerega sedaj še dešče obiskuje v Ptuj. Glede tega je predsedstvo deželne vlade v Gradcu uradno izjavilo, da je ta proti dr. Pirkmaierju objavljen očitke popolnoma izmišljen ter da ni bila proti dr. Pirkmaierju nikdar uvedena kaka preiskava niti ni bil imenovan nikdar od službe suspendiran. Predsedstvo deželne vlade v Gradcu poudarja, da so napadi zoper ta dva uradnika prosto izmišljeni in se izkazujejo kot obrekovanja. Dr. Netolizka ima sorodnike v bližini Ptuja, katere vsako leto za nekaj dni obišče ter je dobil dovoljenje za potovanje v Ptuj vedno le po predpisnem uradnem potu.

e) Glede očitka, da dr. Pirkmaier v narodnem oziru ni bil čist ter da je slovenske uradnike preziral zaradi slovenske narodnosti, se ugotavlja, da so ugledni narodnjaki, ki so bili po naročilu predsedstva pokrajinske uprave tozadevno zaslišani, soglasno izjavili, da pozna jo Pirkmaierja že iz mladih nog kot moža odločno narodnega mišljenja ter da popolnoma izključuje, da bi bil kdaj nastopil proti narodu. Z ozirom na te napade je tudi 110 občinskih zastopov ptujkega okraja predložilo predsedstvu pokrajinske uprave vloge, v katerih se označuje dr. Pirkmaier še izza dobe pred preobratom kot narodno neoporečen, vedno pa pravičen uradnik, ki mu je posebno pri srečanju blaginja ljudstva v njegovem področju.

Po teh uradnih polzvedbah je končno dognano, da vladni tajnik dr. Oton Pirkmaier, vodja okrajnega glavarstva v Ptuj, ni zakrivil nobenega pregreška niti zoper kazenske zakone, niti zoper dolžnosti svojega stanu ali službe.

Pokr. nam. Ivan Hribar s. r.

GOSPODU POKRAJINSKEMU NAMESTNIKU MINISTRU IVANU HRIBARJU

V javnosti in nekaterih slovenskih časopisih se že dalj časa ponavljajo različni ostudni napadi na osebo g. dr. O. Pirkmaierja, vodja okrajnega glavarstva v Ptuj. Ker poznamo g. glavarja še izza dobe pred preobratom kot narodno neoporečnega, vedno pravičnega uradnika, ki mu je posebno pri srečanju blaginja ljudstva v njegovem področju, vemo, da so ti napadi docela neosnovani; zato izražamo svoje popolno zaupanje v njegovo uradno poslovanje in svoje odkrito spoštovanje do njega kot zasebnika. Zato prosimo, naj se mu zaradi teh napadov da popolno zadoščenje, njegovi obrekovalci pa naj se prodajo roki pravice.

Sledijo podpisani fupanov, odnosno občinski odborovi 110 občin ptujkega okraja.

Za danes naj govore samo te uradne ugotovitve. Na slučaj, ki naravnost drastično ilustrira klevetniške metode gotovih naših strank, pa se samoumevno še povrnemo.

Madžarska notranje-politična kriza

Zadnji ponesrečen karlistični puč v Sopronju je izzval neugodne posledice tudi za notranje-politične razmere madžarske države. Vplival je zlasti na usodo Bethlenove vlade, ki je v zvezi z dogodki po odhodu Karla Habsburga v prognanstvo, podala madžarskemu državnemu upravitelju Horthyju svojo demisijsko. Kriza budimpeštanskega kabineta še do danes ni rešena. Horthy se neprestano pogaja s strankami za sestavo nove vlade, toda doslej mu še ni uspelo dobiti primernih mož, ki bi nadomestili dosedanjí grošni kabinet grofa Bethlena.

Pred par dnevi se je na predlog poslanca Szmeretsanija in grofa Pallavicinija v Budimpešti sestal zunanje-politični odsek madžarske narodne skupščine. Imel je razpravljati o tem, kako naj se pozove Bethlenova vlada na odgovor radi njenega zadržanja o priliki zadnjega karlističnega puča.

Odsek, kateremu je mesto zaprtega grofa Andrassyja predsedoval grof Albert Appony, je tudi začel razpravo o vprašanju, radi katerega je bil sklican. Toda ko je bil pozvan grof Bethlen na odgovor, je kratkoma izjavil,

vim, in da se osnove stari volilni zakon, ki predvideva inteligentnost in davčni census.

Miren izhod iz sedanje madžarske notranje-politične krize je torej nemogoč in otekočen, posebno v sled tega, ker je ministrski predsednik v demisijski izjavil, da bo deloval s parlamentom znanprej samo pod pogojem, ako se mu posreči ustvariti enotna vladna stranka, ki bi brez pridržka pristala na program, katerega je grof Bethlen obrtjal v svojem govoru v Pečuju. In ker Bethlen nasprotuje vsaki drugi smeri madžarske politike, se lahko definitivno smatra, da bo sedanja madžarska vlada kljub vsemu, kar ji stoji na potu, uresničila svoje težnje, to je: da bo izvedla nove volitve po starem sistemu. Namen tega njenega podjetja pa je prozoren: cilj njegov je čimprejšja obnovitev madžarskega kraljestva. Skrbí srednje Evrope z Madžarsko ne bo še tako kmalu konec.

Politične beležke

+ »Napreje« od 17. in »Napreje« od 23. novembra. »Napreje« je 17. novembra pisal: »Sedaj pa, ko je predložil minister za socialno politiko zakonodajnemu odboru svoje navedbe in prodloge, pa med temi predlogi te navedbe ni. (Mišljena je tu navedba o pokojninskem skladu). Očividno je, da se tukaj pripravlja atentat na te rudarske siromake, ki ga je izžela kapitalistična družba do zadnje kaplje krvi, pahne sedaj minister za socialno politiko v teh neznosnih socialnih razmerah v popoln obup.« »Napreje« smo nato v opetovanih noticah pozivali, da naj svojo zmoto, ali pa neresnico lojalno prekliče, ker je minister za socialno politiko zgoraj omenjeno navedbo predložil zakonodajnemu odboru in kjer se je za rudarje s posebno vneto potegnil poslanec dr. Žerjav ter dosegel principljen sklep, da se bodo v bodoče vplačevalci in rentnikom iz pokojninskega sklada izplačevali najmanj za 100 odstotkov povšani prejemki. Mesto da bi »Napreje« molčal in tako prikril svojo zmoto, ali pa laž, ima drzno čelo, da zopet odgovarja. Piše pa med drugim: »Kdo je predložil vse te stvari (šlo je le za navedbo o pokojninskem skladu) zakonodajnemu odboru ali socialno-političnemu odboru, je prokleto postranskega pomena. Nam »Napreje« je šlo v prvi vrsti za to, da ta atentat na onemogoče rudarje preprečimo in dokazemo obenem, da je ta namen ostojal.« Kaj naj še rečemo na tako pisavo »Napreje«? Dne 17. novembra je »Napreje«, kakor gori citiramo, nesramno napadel ministra za socialno politiko, ker »ni predložil navedbe«, dne 23. novembra pa »Napreje« pravi, da je njegova trditev z dne 17. novembra, na kateri je osnoval cel napad, »prokleto postranskega pomena«. Da ne bo nobene nejasnosti več, kako neveden je »Napreje«, ali kako zna lagati, opozarjamo, da je navedba pokrajinske vlade za Slovenijo o pokojninskem skladu v seznamu zakonodajnemu odboru predloženih navedb, ki jih objavljajo »Službene Novine« v št. 195./21.

In sicer pod zaglavljen III. št. 66. Ako bi bil »Napreje« pogledal v gorenji seznam navedb, bi si glavno glasilo socialne demokracije prihranilo veliko blamažo. Tudi bi mu ne bilo treba delati krivice ministru Kukovu, rudarjem pa nepotrebnih skrbi. V delavskih vprašanjih je treba nekoliko znanja, interesa in previdnosti.

+ Razkrinkana intriga. V zahrbtni borbi, ki jo vodi radikalni frontisti proti demokratom, se je poslanec dr. Marković poslužil tudi trika, da je v »Samoupravi« objavil članek, v katerem dokazuje, kako je demokratska stranka doživela notranji poraz, češ, tudi hrvatski demokrati ne odobravajo politike Svetozara Pribičevića. V odgovor na to lažljivo trditev so hrvatski demokrati poslanci poslali predsedniku stranke gosp. Ljubi Davidoviću pismo, v katerem med drugim pravijo: »Notranja politika demokratske stranke ne samo da ni doživela poraza, nego se stalno konstatira uspeh te politike, ker je ona tudi po svojem programu prva pozvana, da ima odločilno besedo pri konsolidiranju prilik naše države in našega naroda brez razlike imena. Smatramo za svojo dolžnost, da protestiramo proti taki kampanji nasprotnega časopisa, ki bi hotelo zanesti zmehčanje v vrsto demokratske stranke z osehimi vprašanji in odbijamo vse neistinite navedbe o nekem strankarskem sporu med Hrvatimi - demokrati in gosp. Svetozarom Pribičevićem, s katerim nas vežejo stare veze skupne borbe za svobodo in ujedinjenje našega naroda.« Pismo so podpisali poslanci Krizman, Lukinić, Angjelinović, Bradica, Matić, Krstelj, Kučić, Tomljenović, Wilder. Dr. Ribar ni mogel podpisati izjave, naperjene proti pristajam drugim strankam z ozirom na svoj položaj kot predsednik skupščine, zagrebški pokrajinski namestnik Demotrović pa z ozirom na svojo službeno pooblaščenost napram ministru notranjih zadev.

+ Značilno. Kdor hoče spoznati pravo mišljenje radikalne stranke in tendencije ter metode njene politike, mora štati neoficijalna radikalna glasila, med katerimi zavzema beograjski »Balkan« prvo mesto. V teh listih, ki jih

ne vsejo razni diplomatski obziri, kakor oficijelno radikalno »Samoupravo«, vidimo vsak dan, kakšno pogled ima večina radikalcev na naše nacionalno vprašanje. Izmed stotin primerov za danes samo eden: V »Balkanu« od 24. novembra je pod naslovom »Da se ne zaboravi« sledeča notica: »Na zadnjem kongresu demokratske stranke v Beogradu govoril je razpuškovnik Milan Pribičević o poljedelski politiki. Rekel je, da je naša država »kraljevina Jugoslavija« in da šteje naš veliki »jugoslovanski narod« od Eltoja do Triglava 14 milijonov duš. Le renegat more tako govoriti! Naj šujejo te besede Srbi v Liki in v Banji!« — Komentarij pač ni treba.

Po svetu

— Češkoslovaško-poljski dogovor in Madžari. Nedavno sklenjeni dogovor med Češkoslovaško in Poljsko je hudo vznemiril vse one madžarske politične kroge, ki so hoteli, da se še nadalja s pomočjo Poljske ščitijo pred dejanji male antante. Madžarski ministrski predsednik v demisijski grof Bethlen je pred kratkim izjavil nekaterim politikom, da mora madžarska vlada zana-prej posvetiti glavno pozornost novi smeri v zunanji politiki, ki naj zasleduje cilj kako bi Madžarska izbegla izolaciji, ki je s češko-poljsko pogodbo postala popolna.

— Tajnik Osztengurga, bivšega po-veljnika karlističnih čet je ušel s celotnim arhivom v Švico. Vladi je sporočil, da bo v slučaju njenega nastopa proti Osztengurgu, objavil vse ukaze madžarske vlade, ki jih je poslala od avgusta tega leta voditelju zapadno-ogorskih band v svrhu prevare medzvezniške komisije in celotne antante.

— Smrt francoskega učenjaka. V terek je umrl v Parizu znani francoski filozof, Emile Boutroux, član francoske akademije znanosti. Star je bil 76 let. Znan je zlasti po svojih študijah o nemškem filozofu Leibnitzu.

Izpred sodišča

Ljubljana, 24. novembra.

SRAGA PRED POROTO.

Eksemplarična kazen je zadel danes pred poroto 28-letnega brezposelnega mlinarja Jakoba Vojsko iz Ljubljane. Proglasen je bil za tatu iz navale in obsojen na 6 let težke ječe. Zadel je že v zgodnji mladosti med hudodelce in bil komaj 14 let star prvič kaznovan radi tatvine. Svetovna vojna je vzela tudi njega, med tem že 6 krat radi raznih deliktov predkaznovanega, v vo-jake, a ga ni popolnoma nič spametovala. Kradel je tudi pri vojaki, po prevratu pa je, izrabljajoč tedanje razmere, izmaknil sploh vse, kar mu je prišlo pod roko.

Dne 9. decembra 1920 se je moral radi številnih tatvin zagovarjati pred ljubljansko poroto. Porotniki pa so bili takrat z njim izredno usmiljeni in ga opro-stili. Bili so pač mnenja, da je žrtev nesrečnih razmer in da je kradel le v nujni stiski. A jih je kruto prevaril. Njihovo milost jim je poplačal že 14 dni pozneje z novim drznim vlomom, kateremu jih je sledila še cela vrsta. Dne 24. decembra je bil v hiši Kolodvorska ulica št. 84 zaplen s sekanjem drv. Ko je izvedel, da je tamkaj stanujoči železniški nadre-dent Fran Pač odpotoval iz Ljubljane, je vlomil v zaklenjeno stanovanje, se tamkaj najprej preoblekel perilo, obleko in čevlje, pokradel še več drugih predmetov in par tisoč kron denarja in tako, elegantno oblečen, pobegnil v zasledeno ozemlje. Pabstu je ostavil za spomin sredi sobe svoje staro perilo in zamazano obleko.

V zasledenem ozemlju je šel sredi januarja najprej služiti h Kobalovim na Vrhopolje. Ko si je pri Andreju Kobalu »navahnil« za 2000 lir raznega blaga in se pri Alojziju Kobalu založil še z gnatjo, tropinovcem in vinom, ga je odnesla zopet noč. Kobalovi so kmalu opazili tatvino in opozorili na srako orožnike. Vojska se je potem nekoliko časa potikal okoli in napravil še delavcem Grašovinu, Štemplju in Gnezdi meseca marca v hotelu Jama v Postojni za preko tisoč lir škoda. Ko so mu v zasledenem ozemlju postala tla že prevročja, je osredil s svojim obiskom Hrvatsko.

Odpotoval je koncem aprila v Zagreb, kjer je stopil kot kočijaž v službo Mirka Mihalinića. Tu so mu ugajale posebno razne dragocenosti: ure, prestani, veri-zice, kar je potreboval k lepim oblekam. Zato je že čez 10 dni z vetrihom vlomil v Mihalinićevo stanovanje in se bogato oskrbel z zlatino. V Zagrebu pa ga je doletela majhna smola. Seznanil se je namreč še s hujšim tižkom, kakor je sam. Izročil mu je razne nakradene predmete, da jih razproda, a tega ni bilo nazaj ne z denarjem ne z blagom.

Razočaran nad Zagrebom se je potem zopet vrnil v domačo deželo. Kar mi-mogrede je v Ratečah pri Škofji Loki 1. junija vlomil v stanovanje Jerneja Jamnika. Vlom pa se mu ni posrečil. Treba je bilo torej kje drugje dobiti »službo«. Šel je v gostilno Franceta Lav-taržarja na Virju, kjer se je še hudoval, da pri Smoletovih ni dobiti tobaka. Okoli 5. ure popoldne je zapustil gostilno. Kmalu nato sta Lavtaržar in Vincenc Smole zaslišala čudno pokanje strešne opeke. Šla sta pogledat in opazila Vojsko, ki je skakal priti skozi streho v Smoletovo hišo. Nalrže so tobaki Ho-

Prosveta

Rijavčev uspeh na Dunaju. O. Josip Rijavec gostuje te dni na dunajski »Ljudski operi« kot volvoda v »Rigolettu«. Kakor nam javljajo z Dunaja, je bil Rijavec pri predvčerajšnji predstavi izredno dobro disponiran ter je s posebnimi sigurnostjo in zvonnim glasom odpel vsi-solki C. Gledališče je bilo popolnoma razprodano. Občinstvo je Rijavca ponovno burno aklamiralo.

Sentjakovski gledališki oder v Ljubljani. Florijanska ulica 27, vprizori v soboto dne 26. in v nedeljo dne 27. novembra izborna veselolgro Baluckega »Težke ribe«. Predprodaja vstopnic v petek in soboto v sentjakovski napredni knjižnici od 5. do 7. ure zvečer.

Jugoslovanska drama v Parizu. Ravnatelj pariškega gledališča »Des champs Elysees« ponudi je po svojem posredovanju upravi beograjskega gledališča, da priredi v Parizu nekoliko jugoslovanskih predstav. Prirejale bi se naše jugoslovanske drame in opere, a po možnosti v francoskem jeziku. Ako bi bilo to nemogoče, bi se drame za razumevanje občinstva mogle prevedsti. Uprava je mnenja, da bi v to svrhu najbolj ugajal Kor-sorov »Požar strasti«. Definitivnega spoznaja se ni.

Nove knjige za Božič. Tiskovna zadruga izda za Božič šest knjig najrazličnejše vsebine, in sicer: Cankarjev zbornik, ki ga je uredil dr. J. Glonar, dr. Lahovo drama »Noč na Hmeljniku«, Pesmi + Pr Zbaniška, mladinsko knjigo Čika Jovagradnik: »Pisani oblaki«, Barbussov znameniti roman »Ogenj« ter X. zvezek zbirke Pota in cilji, ki objavi študijo o Simonu Gregorčiču.

»Ruske muzikalle«. Ruski narodni in drugi napeti: Izdaje »Slevernalje Iles« (Milan Auman in drug, Krško) v originalnem ruskem jeziku z besedilom v latinici, so vrlo priljubljeni, zelo okusno izdelani in jako poceni. Prodajajo se v knjigarni L. Schwentner, Ljubljana, Vilko Weixl, Maribor in Orlčar-Leskovšek, Celje.

tel je zbežati, a je bil prijat in izročen orožnikom v Škofji Loki. Pri njem so našli ukradeno uro, britev in vetrih.

Obtoženec je priznal vse tatvine, izgovarjal pa se je, da je bil prisiljen krasti. Preganjali so ga namreč vedno orožniki, vsled česar nikjer ni mogel dobiti službe. Zagovor je vzbudil splošen smeh.

Porotniki so soglasno potrdili vsa vprašanja, ali je Vojska tat iz navade, nakar je bil obsojen na 6 let težke ječe.

KAKO SE NAJBOLJE »OBRIJE« AMERIKANKE.

Štirje brivci so sedeli popoldne na za-tožni klopi: 16-letni Leopold Urbanec iz Tržiča, 20-letni Ladislav Kurka iz Zagepca, 23-letni Josip Gorupce iz Samobora in 31-letni Jakob Kočevar iz Dobrunj. Vsi štirje so bili zaposleni pri brivcu Bočkaju v Kolodvorski ulici, kjer so strigli lase in brili po obrazih in — žepih.

Posebno mladi Leopold Urbanec se je hotel temeljito izobraziti v svojem poklicu. Ni mu bilo zadosti, da bi se priučil običajni obrti, zanimal se je še prav posebno za britje žepov. Toda, kako naj se to izuči? Pač najlažje na Amerikan-cih, ki imajo svoje »kosmate« žepa in prinese dobro »obrit« žep masten dohod-ek. Pogoji so bili torej dani. Urbanec je bilo dobro znano, da je ta obrt zelo komplcirana in si je izbral zato za glavnega pomagača brivskega pomočnika Ladislava Kurko, za postranskega sotrud-nika pa Josipa Gorupca in Jakoba Kočevarja.

Amerikanci imajo navado, da v brivnicah sledečo tudi suknič. Tega je eden izmed štirih obesil na obešalnik. Kurka je nato prevzel britje po obrazu in pri tem Amerikanca s svojim životom za-krival dogodke, ki so se vršili za njegovo hrbtom in bi jih bilo mogoče opaziti v brivskem zrcalu. Urbanec je med tem pošteno »obril« žepo. Toda, kako naj se to izuči? Pač najlažje na Amerikan-cih, ki imajo svoje »kosmate« žepa in prinese dobro »obrit« žep masten dohod-ek. Pogoji so bili torej dani. Urbanec je bilo dobro znano, da je ta obrt zelo komplcirana in si je izbral zato za glavnega pomagača brivskega pomočnika Ladislava Kurko, za postranskega sotrud-nika pa Josipa Gorupca in Jakoba Kočevarja.

Amerikanci imajo navado, da v brivnicah sledečo tudi suknič. Tega je eden izmed štirih obesil na obešalnik. Kurka je nato prevzel britje po obrazu in pri tem Amerikanca s svojim životom za-krival dogodke, ki so se vršili za njegovo hrbtom in bi jih bilo mogoče opaziti v brivskem zrcalu. Urbanec je med tem pošteno »obril« žepo. Toda, kako naj se to izuči? Pač najlažje na Amerikan-cih, ki imajo svoje »kosmate« žepa in prinese dobro »obrit« žep masten dohod-ek. Pogoji so bili torej dani. Urbanec je bilo dobro znano, da je ta obrt zelo komplcirana in si je izbral zato za glavnega pomagača brivskega pomočnika Ladislava Kurko, za postranskega sotrud-nika pa Josipa Gorupca in Jakoba Kočevarja.

Obtoženci so priznali krivdo, oziroma sokrivdo. Porotnikom je bilo stavljenih 11 vprašanj. Po skoro dveurnem posvetovanju so se morali zaradi nepravilnega ume-vanja nekaterih vprašanj vrniti vnovič k posvetovanju. Potrdili so glede Urbanca in Kurke soglasno hudodelstvo tatvine v znesku nad 4000 kron in pod 40.000 kron, glede Gorupca pa soudeležbo na tatvini, dočim so krivdo Kočevarja zanikali.

Porotni senat je odobril nato na podlagi izreka porotnikov Leopolda Urbanca na 4. Ladislava Kurko na 5 mesecev ječe, vseh šest zavarovalni zapor, Josipa Gorupca pa na 14 zapora. Ker se mu preiskovalni zapor istotako šteje v kazen, je bil izpuščen. Zadnji obtoženeec Jakob Kočevar je bil oproščen.

Domače vesti

*** Minister Pribežević v Zagrebu.** Včeraj jutraj je prišel v Zagreb novi minister Svetozar Pribežević v političnih zadevah.

*** Iz policijske službe.** Policijski oficijal dragotin Jug je premeščen od policijskega ravnanstva v Ljubljani k policijskemu komisariatu v Maribor.

*** Imenovanje v carinarski službi.** V glavnih carinarnah drugega reda so imenovani, in sicer na Rakeku: za upravnika 1. razreda Kosta Lukič, revizor 2. razreda: za carinika 2. razreda Miha Cop, carinik 3. razreda ljubljanske carinarnice: za carinika 3. razreda Kazimir Mihajlovič, carinik istega razreda novosadke carinarnice: za carinika 4. razreda Ruzma Jović, carinski pripravnik: na Jesenicah: za upravnika 8. razreda Ivan Furlani, revizor istega razreda ljubljanske carinarnice: v Kastvu: za carinika 4. razreda Adolf Lunacek, carinik istega razreda beogradske carinarnice, in Stojan Batič, absolutni trgovske šole: v Murski Soboti: za carinika 4. razreda Simen Pisker, gimn. abiturient: v Prevalju: za revizorja četrtega razreda Anton Stekar, revizor istega razreda jeseniške carinarnice: za carinika 3. razreda Jovan Pavlovič, carinik istega razreda novosadke carinarnice: za carinika 4. razreda Adolf Ponikvar, gimn. abiturient: v Radgoni: za upravnika 3. razreda Adam Marič, revizor istega razreda mariborske carinarnice: za carinika 4. razreda Ivan Premerl, gimn. abiturient: v Celju: za revizorja 5. razreda Josip Petrič, carinik 2. razreda iste carinarnice.

*** Odvetniška vest.** Gospod dr. Boštjan Schaubach v Borovljah je prenesel svojo odvetniško pisarno v Slovensko Bistrico.

*** Razpisani službi.** V konceptni službi mestnega magistrata ljubljanskega je popolniti dve službeni mesti v 10. činovnem razredu mestnih uradnikov. Prošnje je vložiti do 1. decembra t. l.

*** Nove znamke za porto.** Minister za pošto in brzojav je odobril, da se poštne znamke za porto ljubljanske emisije takoj vzamejo iz prometa, namesto njih pa dajo v promet znamke za porto, izdelane v državni znamkarni monopolne uprave. Te nove poštne znamke za porto so izdelane za 10, 30 in 50 par in za 1 in 2 dinarja; na njih je venec iz vinske trte, sredi tega venca pa je natiskanje v debelih številkah vrednost v isti barvi, v kateri je znamka izdelana. Znamke, ki se dajo v promet, so izdelane v teh barvah: za 10 par v svetločrni; za 30 par v svetlomodri; za 50 par v vijoličasti; za 1 dinar v kavni in za 2 dinarja v temno modri barvi.

*** Zdravstveni odsek za Slovenijo.** Namestnik ministra za narodno zdravje je izpremenil dosednji naslov »Zdravstveni odsek za Slovenijo in Istro v Ljubljani« tako, da izostane besedi »in Istro« in da velja odsek samo besedi »Zdravstveni odsek za Slovenijo v Ljubljani«.

*** Spomenik na Avali.** Predvčerajšnjim se je posebna komisija podala na hrib Avala pri Beogradu ter v prisotnosti vojnega ministra in predsednika narodne skupščine poiskala grob nepoznanega srbskega vojaka. Izkopali so poljuben grob in v resnici našli v njem ostanke srbskega junaka. Našli so še ostanke srbske uniforme, 2 srebrnjaka po dva dinarja in 50 para. Nepoznani junak je padel v boju z nemškimi četami leta 1915. Ostanke so položili nazaj v grob in postavili provizoričen križ. Pozneje se nepoznanemu vojaku postavi na Avali velik spomenik.

*** Dobro, dobro, gospodje od »Gospodarske komisije«** za stvarno demobilizacijo! »Slovenec« porablja afero pukovnika Vasića kot ugodno priliko, da pohvali delovanje gospoda Ogrina in njegovih kumpanov v »Gospodarski komisiji«. Ker se »Slovenec« ne upa trditi, da se je naš list kedaj zavzemal za Vasića, pa pravi prav jezuitsko: »Silovito ga je branilo »Jutro« s tem, da je začelo napadati za stvarno demobilizacijo najzaslužnejše močje, kakor gg. inženirja Remca in Ruecha.« Po tej »Slovenčev« logiki je »Jutro« tudi »silovito branilo« vsakega delinkventa v sodnih zapisih, kadar je napadalo Ogrina, ali kaknega drugega klerikalnega veljaka radi korupcije. Slovenec zahteva, da naj začne oblast preiskovati tudi Vasićeve manipulacije v Ljubljani. Bravo! To naj se čim prej začne, da bodo na ta način prišli v roke pravice tudi vsi tisti manipulanti pri »Gospodarski komisiji«, ki se danes še sramežljivo skrivajo za »Slovenčevim« blankarjem. Zanimivo je, da vé »Slovenec« šele sedaj, ko je demokratski minister prijel gosp. pukovnika, ko je »Politika«, kateri pravijo klerikalci, da je demokratska, celo zaželo spravila v javnost, koliko o manipulacijah pukovnika Vasića v Ljubljani. Vsak, kdor čita glasilo klerikalcev, mora dobiti vtis, da bi marsikdo rad odvalil pozornost od sebe. Zato pa: Aretaciji pukovnika Vasića naj čim prej slede tudi v Ljubljani aretacije vseh onih, ki so pri »Gospodarski komisiji« delali po njegovem vzoru!

*** Ljudsko štetje v Jugoslaviji.** V državnem statističnem uradu je bil te dni, kakor smo že poročali, dovršen pregled rezultata letošnjega ljudskega štetja po narodnostih. Po narodnosti se je pri ljudskem štetju ugotovilo 9.546.000 Jugoslovancev, 190.181 drugih Slovanov, 508.494 Nemcev, 494.163

Madžarov, 479.890 Arnavtov, 178.315 Romunov in 9585 Italijanov. Kakor je iz navedenih podatkov razvidno, je prebivalcev neslovanske narodnosti v Jugoslaviji skupaj 1.854.704 ali 18 odstotkov celokupnega prebivalstva. Pod tujo oblastjo pa je ostalo 3 in pol milijona naših bratov, kar znači 30%. Ako bi bil osvobojen ves naš narod, štela bi Jugoslavija 15 milijonov prebivalcev.

*** Socijalizem magistratnih socijalistov v praksi.** Piše se nam: Ljubljanski župan načeluje v smislu stanovanjskih predpisov ljubljanski stanovanjski komisiji. Čez dober teden po prevzemu stanovanjskega urada pa je razglasil, da nikogar v stanovanjskih zadevah ne sprejme in da naj se vsi zainteresirani obračajo le na mestni stanovanjski urad. Tamkaj pa imajo uradna vrata zaklenjena in sprejemajo od strank pismene vloge skozi okno. Le če pride kaka »boljša« stranka, se jim tudi vrata odpro. Tako je Ljubljani prišel z mestnim stanovanjskim uradom iz dežja pod kap in to v dobi, ko »vlada« v mestni občini ljubljanski »koalicija socijalistov«.

*** Razpust društva.** Pokrajinska uprava je razpustila naslednja društva, ker ne ustrezajo več pogojem svojega pravnega obstanka, in sicer: Deutscher Turnverein v Slovenski Bistrici, Reichsbund deutscher Eisenbahner na Pragskem, Deutscher Männergessangsverein pri Sv. Lenartu, Schützengesellschaft v Slovenski Bistrici.

*** Koncert Udruga Jugoslovenskih novinarjev v Ljubljani.** Kakor že javljeno, priredi ljubljanska sekcija Udruga jugoslovenskih novinarjev v četrtek 1. decembra t. l. ob 8. uri zvečer v veliki dvorani hotela »Union« koncert v proslavo narodnega uedinjenja Srbov, Hrvatov in Slovencev. Spored tega koncerta, ki ga objavimo v prihodnjih dneh, bo iz raznih ozirov velezanjiv. Sodelovalijo bodo kot solisti član kr. nar. gledališča, sopranistinja gospa Pavla Lovsetova, baritonist g. Stefan Romanowski in tenorist g. Marcel Sowlski. Nadalje nastopi na koncertu šest ljubljanskih pevskih zborov, in sicer: »Pevski zbor Glasbene Matice«, pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«, pevsko društvo »Slavec«, »Pevsko in glasbeno društvo Ljubljana«, pevski zbor »Zveze jugoslovenskih železničarjev« in »Pevsko društvo Rakovo-Trnovo«. Pevski zborji bodo izvalili razne moške in mešane zборе, veličinoma iz moderne slovenske in jugoslovanske glasbene literature, ter priljubljene narodne pesmi, solisti pa deloma soloteče modernih slovenskih skladateljev, deloma operne arije odličnih svetovnih skladateljev. Sodelujoči orkester Dravske divizije pod vodstvom kapelnika g. dr. Čerina. Po koncertu bo prosta zabava z nepriljubljenim sporedom.

*** Za svoje narodnega mučenika Kromarja** se je v gostilni pri Strgulcu ob Gosposveti cesti v Ljubljani nabralo pri »omizju veselih udovcev« 100 kron za bežno deco narodnega mučenika Kromarja. Znesek je dvigniti v upravištvu »Jutra«.

*** Razpis trgovskih prostorov v Ljubljani.** V hiši mešanske imovine bodo na novo oddati trgovske prostore, katere imata dosedaj v najemu Franja Kastl ter tvrdka Gerkman & Lenasi, in sicer prostori prvo imenovane z dnem 1. maja 1922, prostori tvrdke Gerkman & Lenasi pa z dnem 1. avgusta 1922, kar po teče dosedanja najemna pogodba. Ponudniki za te prostore naj vložijo prošnje pri mestnem magistratu do dne 15. januarja 1922 in sicer z natančno navedbo prošilskih podatkov, značaja njegove trgovine in navedbo letne najemnine, katero je pripravljen plačati. Mestna občina ima pravico oddati prostore tudi drugemu, kakor pa najvišjemu ponudniku. Samoočbeli je umevno, da smeta dosedanja najemnika istotako staviti svoje ponudbe.

*** Delavstvo za Južno železnico.** Prejeli smo: Ker se obrača delavsko osebje s prošnjami za sprejem v službo direktno na obratno ravnateljstvo Južne železnice v Ljubljani, opozarjamo vnovič, da delavcev ne sprejema ravnateljstvo, ampak posamezna službena mesta, t. j. postaja, kurilnice, delavnice, materialno skladišče v Mariboru in progovne sekcije. Na prošnje, ki bodo vpslane obratnemu ravnateljstvu, isto v bodoče ne bo odgovarjalo.

*** Najlepše knjige, slovenske, srbohrvatske, češke, ruske, nemške, italijanske, francoske in angleške izposoja v Ljubljani** vsak delavnik od 5. do 7. ure zvečer šentjakobska napredna knjižnica, Vožarski pot 2, koncem Florijanske ulice, električno postajališče. Vstop vsakomur prost. Kupujejo se knjige po najvišji ceni.

*** Občinski svet mariborski** ima dne 30. t. m. ob 18. uri v mestni posvetovalnici redno javno sejo. Na dnevnem redu so med drugim poročila odsekov in personalne zadeve.

*** Božičnica za revno šolsko mladino.** Poročajo nam iz Celja: Za revno mladino ob okoliških šol v Celju se namestila letos prirediti božičnica. Radi strahov posledic vojne, posebno še radi silne in še vedno rastoče dražnine, je beda med delavskimi in osirotelim otroci naraščala. Premnogo je revčkov, ki nimajo obuvale, niti najnujnejga perila. ki torej v hudi zimi sploh ne bodo mogli prihajati v šolo. V svrhu vsaj delne odpomoči se je sestavil odbor iz občinških odbornikov, učiteljev obeh šol in drugih prijateljev mladine. Ta odbor je že prišel svoje delo. Prošilo se bode po celi naši okolici od hiše do hiše in prepričani smo, da ne bomo prosili zaman. Obračamo se torej v imeu siromašne mladine do prebivalstva okolice celjske z nujno in iskreno prošnjo, naj pripomore po svojih močeh, da bode pomoč kolikor mogoče izdatna in veselo revežev tem večje.

*** Dijaška kuhinja v Celju** ima dne 2. decembra v seji dvorani posojilnice svoj redni letni občni zbor.

*** Krvava uš.** Iz Celja nam poročajo, da se je tamkaj po jablanih vrtovih pojavila krvava uš. Gospodarji se pozivajo, naj se takoj lotijo potrebnega dela, da jo odpravijo, da se te nevarna drevesna kuga ne razširi.

*** Podružnica Slov. Kmetijske družbe v Zalcu** ima v nedeljo dne 27. novembra ob 14. uri pri g. Piklu v Zalcu občni zbor.

*** Savinjska podružnica SPD** namerava prihodnje leto zgraditi v Legarski dolini v bližini Piskenikovega zavetišča nov planinski dom. Načrt je razvavljen v trgovini Gorčar & Leskovič v Celju.

*** Prekomorska vozna cena III. razreda** med New Yorkom in evropskimi pristanišči se znižja za 30%. V poštvo pridejo: Amerika - Line, Read Star-Line in Withe - Line.

*** Smrtna kosa.** V Bukovčici nad Skofjo Loko je umrla gospa Amalija Schein, roj. Saksida, soproga tamkajšnjega učitelja. Bliznji učitelji so ji zapeli dve žalostinki ob odprtem grobu.

*** Smrtno je ponesrečil** dne 19. novembra v livarni v Storah delavec Alojzij Čebular. Zafel je po neprevidnosti med transmisijaka jermena, ki so ga zgrabila in raztrgala.

*** Samomor zaradi težke bolezn** žene. V Sarajevu se je predvčerajšnjim ustrelil v svojem stanovanju železniški delavec Josip Schmidt vsled žalosti, ker mu je žena težko obolela in so jo morali odpeljati v bolnico. Schmidt je bil star 52 let.

*** Električni tok ubil konja.** Izvošček Anton Zark se je peljal te dni z Bleda domov v Lesce. Na potu je zadell konj ob električni žici, ki je visela pretrgana čez cesto. Konj je takoj poginil.

*** Zaspani tatovi.** V podstrešnem skladišču vojaške intendantne v St. Peterski vojašnici v Ljubljani sta bila vjeta včeraj dva prekanjena tatova: Tone Zajc in Milan Babič, ki sta že prejajli vožer preko strehe in skozi podstrešno okno zlezla v skladišče ter si nabrala več še dobro ohranjenih civilnih oblek pogrešanih in padlih vojakov. Vsled mraza sta pronočila v skladišču ter sta nameravala šele proti jutru odnesti svoj plen. Zavila sta se v ukradeno obleko in trdno zaspa. Ko je prišel jutraj nadzornik Kropf v podstrežje, je našel tatova še v trdnem spanju na tleh. Ujeta tička, ki sta šela pred par dnevi po prestani večmesečni kazni zapustila zapore, sta bila aretirana in izročena sodišču.

*** Tatvina v vlak.** V Zidanem mostu je bila ukradena ljubljanka ga. Ema Perovšek. Dosele neznani tat ji je odnesel 8000 kron gotovine in razne dokumente.

Za stavbo ljubljanske tehnike

Občni zbor društva za zgradbo tehniški fakulteti univerze v Ljubljani služočih poslopij.

Včeraj se je vrtil v novem poslopiju tehniške fakultete v Ljubljani ustanovni občni zbor imenovanega društva. Zborovanje je otvoril gradbeni ravnatelj inž. Anton Klinar, ki je poročal o dosedanjem delovanju »Gradbenega komiteja«. Izrekel je v imenu tega komiteja zahvalo vsem gospodom, ki so svoje sile posvetili temu, da dobi Ljubljana svoje lastne prostore za tehniško fakulteto, posebno tudi industrijalcem in denarnim zavodom, ki so s svojimi prispevki omogočili, da se je zgradba tako hitro dovršila. Delo gradbenega komiteja je s tem zaključeno in vse nadaljnje delo prevzame novo društvo, katerega glavna naloga naj bo, nadaljevati započeto delo ter zlasti vevorati in gledati na to, da ostane poslopije ohranjeno izključno v namene tehniške fakultete. Društvo ima namen poslopije razširiti in izpopolniti in najeti v to svrhu hipotekarno posojilo, s pomočjo katerega se bo delo lahko nadaljevalo.

Od gradbenega komiteja je društvo prevzelo 25 rednih članov, 20 ustanovnikov in 3 podpornike, k temu pa mnogo izvršenega dela v vrednosti 2.444.163 K.

Pri volitvah je bil izvoljen za predsednika gosp. inž. Anton Klinar, ki se za izkazano mu zaupanje zahvaljuje ter izjavlja, da bo posvetil vse svoje moči vevlaštvu družstvenemu cilju. V odbor so bili izvoljeni še sledeči gg. Dragotin Hrihar, inž. Mohor Pirnat, inž. Ladislav Bevc, dr. Ladislav Štemnihar, inž. Milan Šuklje in dr. inž. Král. Občni zbor je nato še sprejel lepo število ustanovnih in podpornih članov in razpravljaj o vprašanjih, ki se tičejo zavarovanja poslopija, o najetju posojila itd.

Nato je predsednik gosp. inž. Klinar zaključil dobro uspeši občni zbor.

Gospodarsivo

LESNI TRG.

Visoko stanje češkoslovaške krone povzroča, da je uvoz češkoslovaškega lesa v državo s slabo valuto skoro onemogočen in da so cene temu lesu na zunanjih trgih mnogo višje, nego n. pr. nemškemu, avstrijskemu in jugoslovanskemu lesu. Padec naše valute je povzročil, da zopet lahko uspešno konkuriramo s Češkoslovaško, ki je naša precejšnja konkurentinja na zunanjih lesnih tržiščih.

Vsled padca valute in večje razpologe vagonov je naš izvoz precej oživel. Kakor poročajo, se je baje za časa mobilizacije ugotovilo, da imamo mnogo več vagonov v državi, nego se je obče domnevalo. Res čudno, kje naj bi bili prej ti vagoni. Ker je torej več vagonov na razpologo, je oživel uvoz predvsem v Italijo, kamor se izvažajo zlasti bukov rezani gradbeni les, potem v Francijo in Anglijo, kjer mnogo povprašujejo za finim hrastovim gradbenim lesom. Uvoz v Nemčijo je vsled padanja marke popolnoma prenehal.

Po našem mehkem gradbenem lesu pa je iz inozemstva, predvsem iz Italije, ki pride za nas v prvi vrsti v poštvo, še vedno malo povpraševanja, ker nam konkurirata Nemčija in Avstrija, katerih mehki les je mnogo cenejši, največ vsled padca njihovih valut.

Po lesu za kurjavo zelo povprašuje Italija, ki plača postavno postaja okoli 1000 lir za vagon (okoli 12.000 kron). Vsled tega je izvoz lesa za kurjavo v Italijo močno narasel in so se tudi cene dvignile pri nas. Za vagon postavno odprema postaja se plača pet do šest tisoč kron. Vsled tega pospešenega izvoza je tik pred zimo nastalo pri nas pomanjkanje goriva in se obeta še nadaljnje naraščanje cen. Zato se že čujejo glasovi, da se izvoz goriva omeji z visokimi izvoznimi carinami ali pa sploh prepove.

Carjenje raznih vrst maslnih olj brez predhodne analize. Ker so se carinske postavke za razna jedilna in druga maslna olja (repleno, makovo, sezamovo, od solnčnice, koruze, maslin in bombaževga semena) v tar. št. 104 pod 1 - 4 uvozne car. tarife od 16. julija 1921 popolnoma izenačile, ni v bodoče potrebno, da se taka olja pošiljajo na predhodne analize.

Sajenje tobaka v Sloveniji. Z ozirom na pritožbe sadilcev tobaka iz ptujskega okraja je postala v Miroslavi nedavno interveniral pri upravi drž. n. b. monopolov. Kako je izvedel, uprava monopolov od tobaka, izdelanega v Sloveniji ne bo imela dobička, ker se prideluje pri nas le tobak slabe vrste, to je obak za pipo. Naveden tobak se prideluje po isti ceni, kakor ga prodaja država na preji v traki. Poslanec Miroslava je dobil obljubo, da se na se naprej podpirala tudi v Sloveniji saditev tobaka in se bo dala v prihodnje za poizkušajo tudi semena boljših vrst tobakeve astline. Tobak se prideluje po kakovostni. Upati je, da bo tobaka kultura še v veliko korist našim kmetovalcem.

Nabava inventarja. Obratno ravnateljstvo južne železnice v Ljubljani bo oddalo v izdelavo naslednje predmete: 179 miz, 152 omar, 5 polie, 190 stolov, 17 foteljev, 34 zreal, 70 umivalnikov, 55 zabojev za premog, 56 obešalnikov, 7 klopi, 26 stenških ur, 17 realnih miz. Natančna poljsnila glede izdelave dobe reflektantje pri odd. III/4 gorenjega ravnateljstva. Delo mora biti izvršeno najkasneje do 15. januarja.

Jugoslovanska Union-banka (prej Mariborska eskomptna banka) je otvorila podružnico v Kranju. Podružnica je začela poslovati 21. novembra.

Kraljeviška ladjedelnica v domačih rokah. V soboto so se zaključila pogajanja med g. Baumgartnom, razvalarjem Ganz et Danubiusa v Budimpešti, in g. Bellemom glede prevzeta ladjedelnice v Kraljeviči. Konstituirajoča skupščina nove d. d. »Jugoslovanske brodogradilnice« se vrši dne 5. decembra v prostorih »Banke za pomorstvo« na Sušaku.

Sejm v Sevnici. Zupanstvo Sevnica ob Savi opozarja vse one, ki so zainteresirani na dan 6. decembra 1921 radi oddaje stojnice ob času sejmov, da se bo vršila dne 6. decembra oddaja prostorov za stojnice. Naznanja se tudi, da bo ta dan velik letni živinski in kramarski sejem. Obenem opozarja zupanstvo, da tisti, ki bi ta dan ne prišli in si ne zagisurali stojnice, pozneje ne dobe prostora, ker je število prijavljenih že sedaj veliko.

Promet med Jugoslavijo in Madžarsko. Osebn, priljajni in blagovni promet med Madžarsko in Jugoslavijo je zopet vzpostavil in sicer na progi Nagy Kanizsa-Mua Keresztur-Cakovec.

Jugoslovansko-holandjski trgovački d. d. v Zagrebu je stopilo v likvidacijo.

Trgovinske pogodbe Češkoslovaške z drugimi državami. Češkoslovaški trgovinski minister Novak izjavlja v »Narodnih Listih«, da so trgovinske pogodbe s Nemčijo, Avstrijo, Jugoslavijo, Rumunsko, Bolgarsko in Italijo ali že popolnoma gotove ali pa tik pred dovršitvijo. S špansko in Rusijo se pravkar vršijo trgovinske pogajanja. Trgovinska pogajanja se pripravljajo z Belgijo, nizozemsko, Norveško, Švedsko in Grčijo.

Sladkorni kartel v Madžarski. Iz Budimpešte poročajo, da so se pogajanja glede osnovanja kartela sladkornih tvornic pozitivno zaključila.

Povišanje zla v Nemčiji. Zla v Nemčiji je bil šele nedavno povišan od 900 na 1900 odstotkov. Kakor javljajo, ga bodo sedaj zopet zvišali in sicer na 3900 odstotkov.

Prometni material iz Nemčije. Kakor znano, je nemška vlada na račun dobave odškodnine ponudila naši državi dobavo lokomotiv in vagonov za 1.700.000 milijonov dinarjev. Državni odbor je odobrili ponudbo in nam bo dobavila Nemčija na podlagi reparacij 100 brzovoznih, 200 poštih, 100 tovornih, 50 lokomotiv za manevriranje 20 za ozkotirne železnice, 4000 tovornih in 2000 potniških vagonov. Ena tretjina se dobavi do marca, ostalo pa v maju in juniju 1922. Državni odbor je sprejel dalje od dražbe Braun & Komp. v Hamburgu ponudbo za gradnjo 6 motornih ladij. Glede ponudb za poštne, brzovozne in telefonski material še ni padla odločitev.

Nove borze v Rumuniji. Rumunska ministrski svet je sklenil, da se osnuje v Galacu in Kološvaru borzi.

Znižanje železniške tarife v Poljski. Poljsko železniško ministrstvo je z ozirom na naraščanje poljske valute odredilo, da se s 1. decembrom znižajo železniške tarife za 60 odstotkov.

Notranje posojilo v Bolgarski. Bolgarski ministrski svet je sklenil razpisati notranje posojilo. Propaganda za posojilo je že pričela. Podpisovanje bo trajalo od 16. do 31. januarja 1922.

Prepoved uvoza živine v Francijo. Naši konzulati javljajo, da je francoska vlada prepovedala uvoz goveje živine, svinj in ovce. Uvažati se sme samo predelano meso.

Aktivna trgovinska bilanca Finske. Vrednost izvoza Finske v oktobru v znesku 500 milijonov je prekosila vrednost uvoza, ki je znašal le 190 milijonov.

Padanje cen živilijskih potrebščin v Švedski. Po indeksu za cene v veletrgovini je švedski censi nivo padel od 182 v septembru na 175 v oktobru.

Podružnica ruske državne banke v Berlinu. Iz Berlina se poroča, da namerava sovjetska vlada otvoriti tam podružnico ruske državne banke.

Trgovinska pogodba med Rusijo in Češkoslovaško. Iz Prage javljajo: »Pravo Lidu« doznava, da se v kratkem sklene trgovinska pogodba med Rusijo in Češkoslovaško.

Caristični dolгови Rusije. Ruski caristični dolгови so znašali 1. marca leta 1918, 12.749 milijonov rubljev. Od teh odpade 5.939 milijonov na Anglijo, na Francijo 5 milijard in na Ameriko 822 milijonov rubljev.

Kupljenje zlata v Ameriki. »Frk. Zig.« poroča: Dotok zlata iz vseh delov sveta v Ameriko ne popušta. Izza dne 1. januarja je poslalo 61 narodov v New York skupaj 578.084.547 dolarjev, od tega za 29.514 dolarjev v rudi, za 428.000 dolarjev v ameriških zlatih palicah, za 412.643.000 dolarjev v palicah z inozemskimi žigi, za 36.853.000 dolarjev v ameriškem in za 90.246.000 dolarjev v tujem denarju. Evropa je poslala za 428.821.533 dolarjev zlata, severoameriške države za 64.890.434 dolarjev, Južna Amerika za 18.991.574 dolarjev in Azija za 64.890.434 dolarjev zlata. Ostanek je prišel v manjših množinah iz Afrike in Avstralije. Dotok srebra je znašal 46.913.218 dolarjev.

Borza

Zagreb, devize: Berlin 110 — 112, Bukarešta 190 — 200, Milan 1250 — 1260, London 1225 — 1235, New York 327, Pariz 2150 — 2175, Praga 326.50 — 327, Švica 5725 — 5775, Dunaj 490 — 5, Budimpešta 83 — 84, valute: dolarji 305 — 307, avstrijske krone 5 — 5.75, rublji 27 — 30, funti 1200, francoski franki 1950, napoleoni 1000, marke 115 — 125, leji 202, lire 1235 — 1250.

Banka za Primorje 850 — 890, Trg. obrtna banka 260 — 265, Hrv. eskomptna banka 740 — 745, Brodska banka 380 — 400, Jadranska banka 1540 — 1550, Jugoslovanska banka 495 — 500, Ljub. kreditna banka 890 — 900, Narodna banka 510 — 520, Pražedlona 5650 — 5680, Rečka pučka banka 520 — 525, Slov. eskomptna banka 590 — 610, Srpska banka 730 — 735, Eksploatacija drva 750 — 770, Goranin 650 — 700, Gutman 1525 — 1550, Narodna šumska industrija 585 — 595, Našička industrija drva 500 — 530, Slavonija 665 — 680, Duhov. paropl. družba 4500 — 4550, Ljub. strojne tovarne in livarne 950, Trh. premogok. družba 850.

Beograd, valute: dolarji 77.50, marke 34, levi 51, devize: London 311, Pariz 550, Zaneva 1500, Praga 82, Dunaj 126, Berlin 28.25, Milan 815, Budimpešta 8.70.

Berlin, devize: Rim 1161.30 — 1168.70, London 1133.85 — 1136.15, New York 284.46 — 285.04, Pariz 1983 — 1987, Švica 5104 — 5115.45, Dunaj 8.08 — 90.2, Praga 293.70 — 296.30, Budimpešta 80.46 — 80.54.

Curli, devize: Berlin 1.90, New York 5.28, London 21.10, Pariz 87.15, Milan 21.65, Praga 5.55, Budimpešta 0.57, Zagreb 1.75, Varšava 0.16, Dunaj 0.17, avstrijske šlogane krone 0.12.

Poslednji in izdajatelj Konzorcij »Jutra«, Odgovorni urednik V. F. Jelenec

Morski ropar

(Le Filibustier des Mers.)

Roman.

„Seveda, vrag jo vzeml!“ kolne Filibustelec. Ta hip prihitita dva črna sužnja, vodeč s seboj žensko, ki sta jej zvezani roki: Juano.

Na generalovo zapoved je morala tudi ona slediti vojski pri naskoku. Tako je na lastne oči videla popolno zmago pustolovcev in nečuvni poraz španskih vojakov ter končno vse strahote in grozote, ki jih doživlja nesrečno mesto, ono, ki je njena domovina, in koje je sama še pred nedavnim tako slavila in hvalisala, da je nezavzetno, nepremagljivo... Sedaj pa mu gospoduje tristo nemaničev, tristo postopačev in pocestnih roparjev, tristo brezimcev in brezdomincev, zbranih pod zapovedništvom onega, ki jo je ujel na zavzeti ladji... in vse to skoraj kakor da je le igrača, z lahkoto, za zabavo, šalo ali posmeh...

Črna sužnja, ki imata nalogo, da jo čuvata in vodita, jo prenašata čez vse zapreke, čez mrtva in razmrskana telesa, mimo gorečih poslopij, jo pri tem suvata pred seboj ali vlačita za seboj, ona pa ima neprestano pred očmi vse te strašne ljudi, te hudiče filibustejske, rdeče in pijane krvi.

Črne smodnika, grozne in strašne, in na čelu vsem tem hudičem je grozni mož, za katerim dero. Juana se skoraj zgrudi izmučenosti in skoraj umira groze. Sedaj je ob vso svojo korajžo; ves širokoustni ponos se jej je izgubil. Sedaj čuti, kako je majhna in slabotna, pomilovanja vredna majhna ničla brez volje in brez moči, skoraj oropana zmožnosti, da bi še kaj čutila...

Sredi prostranega oboka pred dvorom orožarne, sredi tolpe teh okrvavljenih in zmage pijanih pustolovcev vržeta sedaj oba črnca svojo varovanko, povezano kakor culico, pred noge groznemu gospodarju. Juana ne plače in ne stoče. Tam čepi, kakor kreatura, ki se zaveda svoje ničevnosti in ki je na koncu svojega odpora, na mestu, kamor so jo vrgli, in njene velike oči so izbuljene v Tomaža. Ta pa, ves uplaničen dobijene zmage, se jej približa zmago-slavno in se je dotakne s prstom:

„Ho,“ zagrmí nad njo, „ali si tu, golobica? Glej no! Dobro! Ali sedaj veš, kje si? Bogami! Ne boš dolgo čakala, sam ti povem: V Ciudad Realu si, na Novi Granadi, tu si ti! Sedaj se pa kar ozri! Glej, tu je orožarna in dvor pred njo, in tu je veliki trdnjavski stolp! Le ozri se! Le dobro si oglej vse to! Ti copernica turška ti! Da, tam v stolpu žde sedaj tvoj oče in tvoj brat in tvoj ženin, ki še vsi trije žive, saj veš! Zdaj pa poglej še kam drugam, namreč na ta

balcom, evo! Da, na ograjo tega balkona! Tu gori obesim namreč v kratkem tvojega očeta, brata in ženina! To ti prisegam pri bogu, ki me čuje, in pri Devici z Velikih vrat, ki mi je dala zmago, in prisegam pri Zveličarju z bulvarka!“

Na to se obrne k svojim, ki so ga začudeni poslušali, in zagrmí:

„Naprej sedaj, bratje, pri živem bogu! Nad stolp! In vsi za menoj, kakor daleč pojdem!“

Zagrabil je za uže, s katerim je jetnica zvezana, in jo lastnoročno vleče za seboj, ko plane na orožno dvorišče, vihteč široko sabljo nad glavo.

Kakor malo časa je šlo s temi pomemki v zgubo, so se sovražniki okoristili ž njim. Vrata stolpa zevajo sedaj na stečaj. Ko planejo Filibusteci iz prvega kvartirja in se razlijejo po vsem dvorišču, jih sprejme iz stolpa dobro merjena toča krogel, istočasno pa se zaleti nad nje iz odprtih vrat četa branilcev, nepričakovano in z naglim sunkom. Še predno so napadalcem mogli odgovoriti na to jarko streljanje, je Tomaž v enem hipu izgubil več ljudi, ko doslej pri celim naskoku. Razvije se grozen boj moža proti možu. Na pragu stolpnih duri se je pojavil plemič, starejši in ves v najlepši opravi ter oborožen do zob, toda očividno bolehen, kajti dva lakajsta ga morala prinesli sedečega na obširnem stolcu. Vendar pa kliče z gromkim

glasom in vzpodbuja svoje moštvo, ki se bje z obupnim naporom. Da niso Filibusteci takšni junaki brez primere, tu pred stolpom bi se bil zlomil njih sunek in vsi bi bili našli v porazu svojo smrt.

Toda čim preide prvo presenečenje, so Tomaž in njegovi kmalu zopet na vrhu. V splošno pomešano borečo se množico strelci iz stolpov lin ne morejo več meriti, da ne zadevajo lastnih ljudi. Rdečehradl in oni iz Dleppa in iz Olérona pa so že pri durih in kakor gluhi in slepi blijejo okrog sebe, da res razkoljejo špansko množico na dvoje. Pri durih se ustavijo, Mary Rackam, ki se je doslej bila bolj divje ko mnog možakar, pa prode do starega plemiča in ga z besnim sunkom z mečem približe na naslonjač. Plemič pa je bil gospod guverner tega mesta, Don Felipe Garcia sam, in ko pade on, izgube ostali ves pogum. Mnogi pomečejo svoje orožje vstran in prično kričaje molelovati: „Milost, milost!“, drugi pa pobegnejo sem ali tja, išoč prilike, da se rešijo...

Zmagoviti Filibusteci vdoro sedaj v stolp. Mnogi dero kar po stopnicah do vrha, zavzamejo zgornja nadstropja, razbijejo vsa vrata in zapah, pokoljejo vse branilce in vse strelce pri linah ali kjerkoli drugje. Prvi prispe na vrh Benečan Lordan, ki strga z droga na platformi kastilsko zastavo ter razvije na njenem mestu belo zastavo Filibustije, ki jo je v ta namen prinesel s seboj,

ovito okrog trebuha, in ko zagleda množica zdolaj to zastavo, izbruhne v zmagovit krik.

Nekateri Filibusteci pa se odcepijo od večine ter preiščejo z dolnja nadstropja, drugi se celo spuste v podzemne prostore. Povsod najdejo obokane hodnike, ki se križajo medsebojno, povsod odpirajo s sekirami z železom okovana vrata in dveri, ter najdejo ponekod še skrite in z zapahi zavarovane španske vojake ali meščanske brambovce, ki se pa nič posebno junaška ne branijo in ki so kmalu ali poklani ali pa povezani. Tako pade polagoma ves stolp v roke zmagovalcev in od vseh strani, iz vseh kotov se čuje le stok. Vse naokrog sledi prvotnemu bojnemu kriku obupen klic po milosti.

Tomaž sam vlačí še vedno svojo jetnico za seboj, dasi ga nekoliko ovira. Dospel je v prvo nadstropje in se tu ustavi, kakor da išče priliko za nov oklanje. Nekako petdeset stopnic nad orožnim dvoriščem se odpira pred njim nekova dvorana, kakor veža za stopnice. Iz veže pa vodijo druge dveri, očividno dohod v važne prostore. Jedva jih Tomaž zagleda, že plane proti njim.

(Dalje prihodnjik.)

Kolkujte

vse svoje dopise z rapalskim kolkom

Za Miklavža kupujte knjige Tiskovne zadruge

v Prešernovi ulici nasproti glavne pošte.

MARJIVOGLASJI

stanejo do 20 besedi Din. 3.—, vsakih naslednjih 5 besedi 1 Din. — Trgovski oglasi, dopisovanje, nepremičnine do 20 besedi 5 Din., vsakih naslednjih 5 besedi 2 Din. — Plače se naprej. (Lahko tudi v znakah.) Na vprašanja se odgovarja le, ako je vprašanju priložena znamka za odgovor.

SLUŽBE

SLUŽBO OSKRBNIKA,
ekladitnik ali kaj sličnega išče trgovsko usposobljen mlad vpokojenec. Ponudbe pod „Služba“ na anončni zavod Drago Beseljak in drug, Ljubljana, Sodna ulica 5. 1931

MARJIVA GOSPODIČNA
z izpitom melčanske šole, polnoletna, išče službo kot začelnica v kakšnem uradu, tudi k pošti; v mestu ali na deželi. Ponudbe je poslati pod „Slovenka“ na upravnništvo „Jutra“. 1918

URADNIK,
ki je zaposlen samo dopoldan, išče službo za popoldanske ure. Ponudbe pod „Uradnik“ na upravo „Jutra“. 1910

GOSPODIČNA
absolventinja trgovskega večernega tečaja išče službo kot blagajničarka. Cenjene ponudbe je poslati v trafiko na Gosposvetski cesti. 1938

II. KONTORISTKO 1914
množno stenografije, stroje-pisja in jezikov, se išče. Ponudbe pisemno pod „II. kontoristinja“ na upravo „Jutra“.

MEBLOVANO SOBO 1936
blizu pošte oddam solidnemu mirnemu gospodu s prvim decembrom. Ponudbe pod „Značaj“ na upravo „Jutra“.

SOBO 1913
v sredini mesta proti vsaki najemnici išče soliden in miren gospod. Ponudbe pod „Miren“ na upravo „Jutra“.

40LETEN GOSPOD
išče stanovanje s hrano ali brez hrane. Najrajši pri kakih vdovi. Ponudbe pod „Samec“ na upravo „Jutra“. 1913

NA PRODAJ JE HOTEL „STOL“
Blejska Dobrava pri Vintgarju. Hotel obstoji z gospodarskimi poslopiji, ledenico in kegljiščem. Bodočeno velika! Poizve se pri lastniku „Bellevue“, Ljubljana. 1929

ZELJE PRODAJA
v glavah (sladko), zdravo, več vagonov po K 520.— za meter, postavno kolodvor Zagreb v zaprtih vagonih. Novak, Zagr.

PRODA SE NOVA HIŠA
z gospodarskim poslopjem, vrtom, 4 orah gozda, vinogradom, oddaljena 5 minut od kolodvora. Natančnejša pojasnila pri Martinu Potocarju, gostilničarju in mesarju v Mirni peči, Dol. 1940

PRODA SE HIŠA Z NJIVO
na Gor. Težki vodi šteje 3 po jako ugodni ceni. Poizve se pri Francu Murmu na Drski pri Novem mestu. 1919

PRODAM VEČ SPALNICO
boljše vrste, politirane in hrastove masivne ter kuhinjske oprave po zelo nizki ceni. Ivan Andrić, mizar, Gosposvetska cesta št. 13, Kolizej, prtiljeje, vrata 38. 1922

PRODA SE GLASOVIR
dvor. trdke Streicher & Sohn, Wien, velik, zelo dobro ohranjen. Ljubljana, Hranilniška c. 7/I, vrata 48. Cena nizka.

PRODA SE 1915
nanovo zidana mala hiša za takojšnjo vselitev in poleg nekaj prostora za stavbišče. Poizve se pri Strela, anončna pisarna, Novo mesto.

1942

Mr. Ph. Zvonko Ustar
lekarnar

Anica Ustar, roj. Jesih
poročena

Ljubljana, 23. novembra 1921.

Priporočamo knjige za mladino:

Ilika Waschtetova, **Pravljice**. Z večbarvnimi slikami. Vez. 40 K, po pošti 2 K več. Habberton-berli, **Bob in Tedl**. Povest s slikami. Broš. 24 K, vez. 30 K, po pošti K 240 več.

Cika Jova Zmaj-Gradnik, **Kalamandarija**. Otroške pesmi. Vez. 16 K, po pošti 1 K več. Naroča se pri **Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ulica, nasproti glavne pošte**.

PETROLEJSKE VRČE
z ali brez zabojev, kupi vsako množino po najvišji ceni **EROVAT & KOMP.**, Ljubljana, Vegova ulica 6. 1841

L. Mikuš
Ljubljana
Mestni trg 15
izdelovatelj dežnikov
Na drobno! Na debelo!
Zaloga sprehajalnih palic.
1657 Popravila točno in solidno!

Lestenec
(Luster)
zelo lep, trioglat, se prodaja.
Povpraša se v upravnistvu „Jutra“.

Poljudno-znanstveni spisi
zbirka „Pota in cilji“:

I-II. zvezek: A. Melik, **Zgodovina Srbov, Hrvatov in Slovencev**. I. del, vez. 21 K, II. del, vez. 42 K. Za oba zvezka po pošti K 540 več.

III-IV. zvezek: Dr. Fr. Weber, **Uvod v slovenščino**. 72 K, pošta 8 K več.

V. zvezek: A. Melik, **Zemljepis kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev**. Meh. vez., fin. papir 60 K, pošta 8 K več. Broš. navadni papir 42 K, po pošti 2 K več.

VI-IX. sv.: Dr. Iv. Prijatelj, **Predhodniki in idejni utemeljitelji ruskega realizma**. Strani 418. Cena 90 K, po pošti 6 K več.

Naročila sprejema: **Tiskovna zadruga v Ljubljani, Prešernova ulica, nasproti glavne pošte**.

Ustanovljeno 1866

Predtiskarija
kleklanja in veziva 1635

C. J. HAMANN

Mestni trg 8.

Ustanovljeno 1865

Jurja grofa Thurnskega
✱ **jeklarna na Ravnah** ✱
Guštanj, Slovenija

proizvaja izdeluje

kvalitetno ječko za vsakovrstno uporabo, valjano ali kovano, v šibikah, drogih, ploščah i. t. d.; v kalupih kovane predmete za železnice in avtomobilne tvornice, strojne osovine, osovine za tovarne vozove, nože za stroje, poljedelsko orodje, nakovala.

1651

1939

ODVETNIK

Dr. RUDOLF KRIVIC

ima svojo pisarno
v Ljubljani, Dunajska c. 6. I.

Prometni zavod za premog
d. d.
v Ljubljani
prodaja

iz slovenskih premogovnikov
velenjski, šentjanški in trboveljski premog

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava

I. čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog in črni premog.

Naslov: 1664
Prometni zavod za premog, d. d. v Ljubljani, Munška ulica 19.

Zahvala.

Za prisrčne dokaze sočutja ob smrti našega srčnoljubljenega brata, oziroma strica, gospoda

Franca Jager
nadzornika južne železnice v pokouju

in za mnogobrojno in častno spremstvo izrekamo vsem našo najiskrenejšo zahvalo.

Posebno pa izrekamo našo zahvalo obratnemu ravateljstvu južne železnice v Ljubljani, cenjenim pevcem Zveze jugoslovanskih železničarjev za ganljive žalostinke in vsem, ki so dragega pokojnika spremljali na njegovi zadnji poti.

Žalujoči ostali.

Sklicujte se pri svojih naročilih na oglase v „Jutru“!